

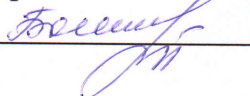
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри економіки

Протокол № 2 від “03.09” 2018 р.

Зав. кафедри

 Ю.Г. Бочарова

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«Політична економія»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Зиза О.О.
доцент кафедри економіки,
к.е.н.

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спеціальності 051«Економіка»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	2
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	24
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	96
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3,6
самостійної роботи студента	6,4
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль – вивчення економічних категорій, законів, форм і методів управління, що дозволить успішно вирішувати актуальні господарські проблеми, серед яких формування ринку і його цивілізованого механізму знаходиться на першому місці..

Завдання: допомогти студентам засвоїти основи економічної теорії і навчитися застосовувати свої знання в умовах реформування національної економіки.

Предмет: господарські відносини в процесі виробництва, розподілу, обміну і споживання.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Предмет і метод політичної економії

Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці. Економічні потреби та інтереси

Тема 3. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система і закони її розвитку

Тема 4. Товарна форми організації суспільного виробництва

Тема 5. Гроші в системі економічних відносин

Тема 6. Ринок, його суть і функції, інфраструктура. Конкуренція і монополія

Тема 7. Суб'єкти економічних відносин: домогосподарство, підприємство і держава. Доходи і витрати суб'єктів економічних відносин

Тема 8. Капітал: процес виробництва і витрати

Тема 9. Наймана праця і заробітна плата

Тема 10. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента

Тема 11. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми
Тема 12. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою
Тема 13. Господарський механізм та економічні функції держави
Тема 14. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку трансформаційних економік
Тема 15. Суть і структура світового господарства. Економічні аспекти глобальних проблем

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Загальні засади теорії економічного розвитку суспільства					
Тема 1. Предмет і метод політичної економії	11	2	1	-	8
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці. Економічні потреби та інтереси	12	2	1	-	9
Тема 3. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система і закони її розвитку	11	2	2	-	7
Тема 4. Товарна форми організації суспільного виробництва	11	2	2		7
Тема 5. Гроші в системі економічних відносин	11	2	2		7
Тема 6. Ринок, його суть і функції, інфраструктура. Конкуренція і монополія	11	2	2		7
Тема 7. Суб'єкти економічних відносин: домогосподарство, підприємство і держава. Доходи і витрати суб'єктів економічних відносин	11	2	2		7
Разом за змістовим модулем 1	78	14	12	-	52
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи ринкової економіки					
Тема 8. Капітал: процес виробництва і витрати	9	2	2	-	5
Тема 9. Наймана праця і заробітна плата	9	2	2	-	5
Тема 10. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	9	2	2	-	5
Тема 11. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	9	2	2	-	5
Тема 12. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили	9	2	1	-	6

та їх регулювання державою					
Тема 13. Господарський механізм та економічні функції держави	9	2	1	-	6
Тема 14. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку трансформаційних економік	9	2	1		6
Тема 15. Суть і структура світового господарства. Економічні аспекти глобальних проблем	9	2	1		6
Разом за змістовим модулем 2	72	16	12	-	44
Усього годин	150	30	24	-	96

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар – запитань і відповідь Предмет і метод політичної економії.	1
2	Семінар розгорнута бесіда Виробництво матеріальних благ і послуг, економічні потреби та інтереси.	1
3	Семінар – запитань і відповідь Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система і закони її розвитку.	2
4	Семінар з виконанням практичних задач Товарна форми організації суспільного виробництва	2
5	Семінар з виконанням практичних задач Гроші в системі економічних відносин	2
6	Семінар запитань і відповідей Ринок, його суть і функції, інфраструктура. Конкуренція і монополія	2
7	Семінар з виконанням практичних задач Суб'єкти економічних відносин: домогосподарство, підприємство і держава. Доходи і витрати суб'єктів економічних відносин	2
8	Семінар з виконанням розрахункових задач Капітал: процес виробництва і витрати	2
9	Семінар з виконанням розрахункових задач Наймана праця і заробітна плата	2
10	Семінар з виконанням практичних задач Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	2
11	Семінар з виконанням практичних задач Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	2
12	Семінар запитань і відповідей Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою	1
13	Семінар запитань і відповідей Господарський механізм та економічні функції держави	1
14	Семінар запитань і відповідей Сучасні економічні системи. Особливості розвитку трансформаційних економік	1
15	Семінар запитань і відповідей Суть і структура світового господарства. Економічні аспекти глобальних проблем	1
Всього		24

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.

2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації за результатами торгів акціями та складання на її підставі таблиць та графіків.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Загальні засади теорії економічного розвитку суспільства			
Семінар – запитань і відповідь Тема 1. Предмет і метод політичної економії.	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Історія виникнення і розвитку політичної економії. Основні школи і течії економічної думки. 2. Предмет політичної економії. 3. Мета і функції політичної економії. 4. Основні методи дослідження соціально-економічних процесів. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар розгорнута бесіда Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг, економічні потреби та інтереси.	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Виробництво та його основні фактори. 2. Продуктивні сили суспільства. 3. Продукт виробництва та його форми. 4. Ефективність суспільного виробництва 5. Сутність потреб та їх класифікація. 6. Економічна діяльність і її стадії. 7. Економічні ресурси. Виробничі можливості і проблема вибору. 8. Економічні інтереси, їх узгодження і реалізація. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар запитань і відповідь Тема 3. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система і закони її розвитку.	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Сутність і структурні елементи економічної системи суспільства. Формаційний і цивілізаційний підходи. 2. Суспільне виробництво та його фактори. 3. Економічні закони і категорії. Пізнання і використання економічних законів. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар з виконанням практичних задач Тема 4. Товарні форми організації суспільного виробництва	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Основні форми організації суспільного виробництва. Еволюція товарного виробництва. 2. Товар і його властивості. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання практичних завдань	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар з виконанням практичних задач Тема 5. Гроші в системі економічних відносин	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Сутність і функції грошей. 2. Закон вартості як закон розвитку товарного виробництва Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання практичних завдань	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань

Семінар запитань і відповідей Тема 6. Ринок, його суть і функції, інфраструктура. Конкуренція і монополія	7	1.Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Сутність та функції ринку. Суб'єкти й об'єкти ринкових відносин. 2. Інфраструктура як умова функціонування ринку. Основні елементи інфраструктури ринку. 3. Ринковий механізм і його елементи. 4. Загальна характеристика моделей ринку. 5. Роль конкуренції в ринковій економіці, її функції та форми. 6. Економічні наслідки монополії. Антимонопольна політика України. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар з виконанням практичних задач Тема 7. Суб'єкти економічних відносин: домогосподарство, підприємство і держава. Доходи і витрати суб'єктів економічних відносин	7	1.Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Домогосподарства як суб'єкт економічної теорії: проблеми та способи їх вирішення. 2. Система функцій сім'ї як основи домогосподарства. 3. Доходи та витрати домогосподарств. 4. Виробничі фонди підприємства та їх кругообіг. 5. Витрати виробництва. Собівартість продукції. 6. Прибуток, його норма і фактори підвищення. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання практичних завдань	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Разом змістовий модуль 1	52		
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи ринкової економіки			
Семінар з виконанням розрахункових задач Тема 8.Капітал: процес виробництва і витрати	5	1.Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Соціально-економічний зміст поняття «капітал». 2. Відтворення і нагромадження капіталу. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання розрахункових задач	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання розрахункових задач
Семінар з виконанням розрахункових задач Тема 9. Наймана праця і заробітна плата	5	1.Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Наймана праця та власність на робочу силу. 2.Вартість робочої сили. Заробітна плата, її форми і функції. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання розрахункових задач	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, виконання розрахункових задач
Семінар з виконанням практичних задач Тема 10. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	5	1.Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1 Позичковий капітал і його джерела. Позичковий відсоток. 2. Кредит як форма руху позичкового капіталу. Банки і їх функції. 3. Акціонерний капітал і акціонерне товариство. 4. Земельна рента: сутність і форми. Ціна землі. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання практичних завдань.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар з виконанням	5	1.Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої	Тестування,

<p>практичних задач Тема 11. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми</p>		<p>літератури для обговорення питань: 1. Сутність, критерії та типи суспільного відтворення. 2. Суспільний продукт і показники, що характеризують його величину. 3. Національне багатство: сутність та структура. 4. Розподіл і перерозподіл національного доходу. 5. Використання національного доходу: споживання, заощадження, інвестиції. 6. Нерівність, бідність та державна політика перерозподілу доходів. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання практичних завдань</p>	<p>фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань</p>
<p>Семінар запитань і відповідей Тема 12. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою</p>	6	<p>1.Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1.Економічний розвиток та економічне зростання. 2.Роль НТР в економічному розвитку та моделі економічного зростання. 3.Економічне зростання та економічні цикли. 4.Сутність і форми зайнятості.. 5.Сутність безробіття та державне регулювання зайнятості за умов змішаної економіки. 6.Розширене відтворення робочої сили та вплив на нього держави. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей</p>
<p>Семінар запитань і відповідей Тема 13. Господарський механізм та економічні функції держави</p>	6	<p>1.Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1.Необхідність й сутність державного регулювання економічної системи. Наукові теорії державного регулювання економіки. 2. Принципи і функції державного регулювання економіки. 3. Цілі та методи державного регулювання економіки. 4. Фінанси. Державний бюджет. Податки. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей</p>
<p>Семінар запитань і відповідей Тема 14. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку трансформаційних економік</p>	6	<p>1.Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Основні закономірності розвитку економічної системи наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст. 2. Основні тенденції розвитку економічної системи на зламі двох тисячоліть. 3. Сутність та особливості розвитку перехідної економіки. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей</p>
<p>Семінар запитань і відповідей Тема 15. Суть і структура світового господарства. Економічні аспекти глобальних проблем</p>	6	<p>1.Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Світове господарство: сутність і структура. 2. Міжнародний розподіл праці і його тенденції. 3. Сутність і форми міжнародних економічних відносин. 4. Місце України в світовому господарстві. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей</p>

Разом змістовий модуль 2	44		
Разом	96		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні					Предметно-спеціальні						
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	
1. Знання основних економічних законів, категорій й понять та методологічних основ розвитку економічних систем							+					
2. Знання загальнотеоретичних закономірностей: формування сучасних моделей розвитку економічних систем, трансформації відносин власності, сучасного розвитку товарно-грошових відносин								+				
3. Знання закономірностей функціонування галузевих капіталів та основних видів державної політики (її методів та інструментів) й сучасних міжнародних економічних відносин							+					
4. Уміння аналізувати економічні явища та процеси, які відбуваються на різних рівнях економічної системи суспільства, вивчати та оцінювати стан соціально-економічних відносин на підприємстві, в окремій галузі, на рівні суспільства											+	
5. Уміння визначити істотні риси основних соціально-економічних систем та напрями їх еволюції, порівнювати та об'єктивно оцінювати різні системи соціально-економічних відносин, моделі розвитку економічних систем, їх переваги та недоліки, аналізувати соціально-економічні наслідки урядових рішень, що впроваджуються в життя							+					
6. Здатність науково обґрунтувати загальні основи та пояснювати явища і процеси економічного життя суспільства				+								
7. Здатність з'ясувати методологічні основи механізму дії економічних законів та механізму їх застосування у господарській діяльності								+				
8. Здатність застосовувати політекономічні знання у виробленні шляхів формування, трансформації і розвитку соціально-орієнтованої							+					

сталого суспільства	економічної системи												
---------------------	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		0,5	1		3,5
Тема 2	2		0,5	1		3,5
Тема 3	2		0,5	1		3,5
Тема 4	1	1,5	0,5			3
Тема 5	1	1,5	0,5			3
Тема 6	2		0,5	1		3,5
Тема 7	1	1			3	5
Разом змістовий модуль 1	11	4	3	4	3	25
Змістовий модуль 2						
Тема 1	1	1,5	0,5			3
Тема 2	1	1,5	0,5			3
Тема 3	1	1,5	0,5			3
Тема 4	1	1,5	0,5			3
Тема 5	1		0,5	1		2,5
Тема 6	1		0,5	1		2,5
Тема 7	1		0,5	1		2,5
Тема 8	1		0,5	1	3	5,5

Разом змістовий модуль 2	8	6	4	4	3	25
Разом						50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Електронний конспект лекцій. Фоміна О.О. Політична економія [Текст] : конспект лекцій з дисципліни / О. О. Фоміна; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, каф. економічної теорії. – Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2016. – 160 с.
2. Андрусь О. І. Економічна теорія: практикум. Інтерактивні методи в модульному навчанні : навч. посіб. / О. І. Андрусь. – К. : КНТ, 2008. – 480 с.
3. Горожанкіна М. Є. Основи економічної теорії: політична економія: навч. посіб. / М. Є. Горожанкіна, В. В. Капильцова, В. В. Приходько. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2013. – 628 с.
4. Мочерний С. В. Політекономія : підруч. / С. В. Мочерний. – 2-ге вид., випр. – К. : Вікар, 2005. – 386 с.
5. Основи економічної теорії : навч. посіб./ за ред. Козака Ю. Г., Шаповал С. С. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 264 с.
6. Політична економія : підручник / наук. редактор Л. І. Дмитриченко. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2012. – 712 с.
7. Політична економія : підручник / за ред. Ніколенко Ю. В. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 632 с.
8. Білецька Л. В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : навч. посіб. / Л. В. Білецька, О. В. Білецький. В. І. Савич. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 652 с.
9. Економічна теорія. Політекономія : навч. посіб. В.М. Семененко / Д.І. Коваленко, В.В. Бугас, О.В. Семененко. – 2-ге вид. доп. та перероб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 428 с.

Допоміжна

10. Економічна теорія: Політекономія: Підручник /За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2006. – 631 с.
11. Кэмпбелл П. Макконнелл / Макконелл П. Кэмпбелл, Стэнли Л. Брю. Экономикс. - М. : Республика, 1992. - Т. 1, 2.
12. Маршалл А. Принципы политической экономии / А.Маршалл. - М., 1983. - Т.1, 2.

Інформаційні ресурси

13. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
14. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
15. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control>
16. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>